X Jubileuszowy Kongres

PortalOświatowy.pl

UCZEŃ Z UKRAINY W SZKOLE – PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI

UCZEŃ Z UKRAINY W SZKOLE PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE OCENIANIA I KLASYFIKOWANIA

Kwestie oceniania uczniów z Ukrainy w oddziałach przygotowawczych i „zwykłych" oddziałach budzą sporo wątpliwości. Z najnowszych przepisów wiadomo już jednak, że można odstąpić od klasyfikowania ucznia w oddziale przygotowawczym. Inaczej jednak będzie, gdy uczeń uczęszcza do zwykłego oddziału. Przedstawiamy najważniejsze przepisy i praktyczne rozwiązania dotyczące oceniania i klasyfikowania uczniów.

SPIS TREŚCI

1. JAK UTWORZYĆ ODDZIAŁ PRZYGOTOWAWCZY DLA UCZNIÓW Z UKRAINY
   Procedura organizacji oddziału przygotowawczego krok po kroku
   Porady z praktyki szkolnej
2. OCENIANIE UCZNIÓW W ODDZIALE PRZYGOTOWAWCZYM
   Najnowsze przepisy dotyczące oceniania i klasyfikacji uczniów z Ukrainy
   Przykład uchwały rady pedagogicznej dot. braku klasyfikacji w oddziale przygotowawczym
   Czy uczniowie klasy VIII oddziału przygotowawczego zdają egzamin ósmoklasisty
   Dokumentowanie zajęć realizowanych w oddziałach przygotowawczych
   Problematyczne uzupełnianie różnic programowych
   Porady z praktyki szkolnej
3. KLASYFIKACJA, OCENIANIE I PROMOWANIE UCZNIÓW Z UKRAINY W „ZWYKŁYM" ODDZIALE
   Na które przepisy należy zwrócić uwagę przy ocenianiu
   Porady z praktyki szkolnej
4. PODSTAWA PRAWNA

1. JAK UTWORZYĆ ODDZIAŁ PRZYGOTOWAWCZY DLA UCZNIÓW Z UKRAINY

Z art. 165 ust. 7, ust. 11 i ust. 16 pkt 2 ustawy Prawo oświatowe wynikają dwa rodzaje wsparcia dla uczniów cudzoziemców, którzy nie posługują się językiem polskim w stopniu umożliwiającym korzystanie z nauki w szkole:

1) dodatkowa nauka języka polskiego i dodatkowe zajęcia wyrównawcze poza zajęciami programowymi z klasą w oddziale „zwykłym",
2) nauka języka polskiego wg programu dla obcokrajowców i w miarę możliwości realizacja podstawy programowej w oddziale przygotowawczym.

Ustawodawca zdefiniował pojęcie oddziału przygotowawczego w art. 4 pkt 13 ww. ww. ustawy:

- przez oddział przygotowawczy należy rozumieć oddział szkolny dla osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw, które nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, jak również wykazują zaburzenia w komunikacji oraz trudności adaptacyjne związane z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, co wymaga dostosowania procesu i organizacji kształcenia do ich potrzeb i możliwości edukacyjnych, zorganizowany zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 165 ust. 16 pkt 2.

WAŻNE!

Oddział przygotowawczy jest więc oddziałem szkolnym tworzonym dla uczniów, którzy:

- nie znają w dostatecznym stopniu języka polskiego,
- wcześniej uczęszczali do szkoły za granicą Polski, a obecnie podlegają obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki w Polsce.

Procedura organizacji oddziału przygotowawczego krok po kroku

Na podstawie art. 165 ust. 16 ustawy wydane zostało rozporządzenie MEN w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw, które określa m.in.:

- warunki tworzenia,
- organizacji,
- działania w szkołach oddziału przygotowawczego.

Organ prowadzący może zorganizować oddział przygotowawczy w szkole, w której te osoby realizują naukę zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego (art. 165 ust. 11 ustawy).

KROK 1.

Dyrektor szkoły powinien zawnioskować do organu prowadzącego o zorganizowanie oddziału przygotowawczego.

KROK 2.

Organ prowadzący (organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego) powinien wydać zarządzenie o utworzeniu z konkretną datą oddziału przygotowawczego we wskazanej szkole oraz zapewnić środki finansowe na funkcjonowanie tego oddziału, co będzie wymagało następnie zmiany planu finansowego szkoły.

ZAPAMIĘTAJ!

Możliwe jest również wprowadzenie w statucie szkoły szczegółowych warunków i sposobu oceniania wewnątrzszkolnego wobec uczniów oddziału przygotowawczego. Wynika to z tego, że ocenianie uczniów oddziału następuje na zasadach określonych w statucie szkoły. Z kolei wewnątrzszkolne ocenianie uczniów może przewidywać odrębne zasady oceniania ucznia oddziału przygotowawczego (art. 98 ust. 1 pkt 8 ustawy Prawo oświatowe w związku z art. 44i ust. 3 i 4 ustawy o systemie oświaty).

KROK 3.
Dyrektor szkoły przygotowuje zmianę arkusza organizacji szkoły, a także dostosowuje statut szkoły poprzez m.in. uregulowanie kwestii organizacji oddziałów przygotowawczych.

KROK 4.
Dyrektor szkoły powołuje zespół kwalifikujący uczniów do oddziału przygotowawczego, w którego skład powinno wchodzić dwóch nauczycieli oraz pedagog lub psycholog.

UWAGA!
Liczba uczniów w oddziale przygotowawczym nie może przekraczać 25. Nauczanie w oddziale przygotowawczym jest prowadzone według realizowanych w szkole programów nauczania, z dostosowaniem metod i form ich realizacji do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów.

Porady z praktyki szkolnej

PORADA 1. Jakie zmiany dotyczące utworzenia oddziału przygotowawczego wprowadzić w statucie?

W statucie szkoły, w części dotyczącej organizacji pracy, proponuję zawrzeć poniższe informacje dotyczące organizacji oddziałów przygotowawczych. Należy w nich uwzględnić organizację nauczania, w tym języka polskiego, a także informację o rozpoznawaniu postępów uczniów w nauce w tych oddziałach:

1. W szkole może być zorganizowany oddział przygotowawczy dla uczniów nie znających języka polskiego, przybywających z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Zajęcia odbywają się w budynku szkoły.
2. Oddział przygotowawczy może być zorganizowany w trakcie roku szkolnego. Za zgodą organu prowadzącego szkołę do oddziału przygotowawczego mogą uczęszczać uczniowie zapisani do innej szkoły lub innych szkół.

3. Uczniów niebędących obywatelami polskimi do oddziału przygotowawczego kwalifikuje zespół powołany przez dyrektora szkoły, w skład którego wchodzi dwóch nauczycieli oraz pedagog lub psycholog. Znajomość języka polskiego jest badana w formie rozmowy z uczniem.
4. Oddział przygotowawczy może liczyć do 25 uczniów. Dopuszcza się nauczanie w klasach łączonych:
   - I–III,
   - IV–VI,
   - VII–VIII.
5. Wymiar zajęć w oddziale przygotowawczym wynosi:
   - dla klas I–III – co najmniej 20 godzin tygodniowo,
   - dla klas IV–VI – co najmniej 23 godziny tygodniowo,
   - dla klas VII–VIII – co najmniej 25 godzin tygodniowo.
6. Tygodniowy wymiar godzin ustalony przez dyrektora określa arkusz organizacji szkoły.
7. Zajęcia w oddziale przygotowawczym mają charakter integracyjny, przygotowują uczniów do nauki w polskiej szkole. Prowadzone są w oparciu o szkolne programy nauczania z zakresu kształcenia ogólnego dostosowywane pod względem zakresu treści nauczania, metod i form do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów.
8. Nauka języka polskiego odbywa się według programu nauczania opracowanego na podstawie ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców. Wymiar godzin nauczania jest nieograniczony, nie mniejszy niż 6 godzin tygodniowo. Pozostały wymiar godzin jest wykorzystany na inne zajęcia.
9. Zajęcia edukacyjne w oddziale przygotowawczym prowadzą nauczyciele poszczególnych przedmiotów, którzy mogą być wspomagani przez pomoc nauczyciela władającą językiem ukraińskim.
10. Okres nauki ucznia w oddziale przygotowawczym trwa do zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych w roku szkolnym, w którym uczeń został zakwalifikowany do oddziału przygotowawczego, z tym że okres ten w zależności od postępów w nauce ucznia i jego potrzeb edukacyjnych może zostać skrócony albo przedłużony, nie dłużej niż o jeden rok szkolny. Decyzję o skróceniu albo przedłużeniu okresu nauki ucznia w oddziale przygotowawczym podejmuje rada pedagogiczna na wniosek uczących ucznia nauczycieli, pedagoga lub psychologa.

11. Sposób diagnozowania umiejętności uczniów, a następnie określania ich postępów w nauce, w szczególności w zakresie nauki języka polskiego, odbywa się na zasadach określonych w rozdziale: Szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego uczniów.
12. Uczniowie cudzoziemscy mogą być objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną na warunkach określonych dla uczniów polskich. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla uczniów z Ukrainy organizowana jest w szczególności w związku z doświadczeniem migracyjnym. Szczegółowe zasady organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej określa statut w części dotyczącej udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
13. Zasady zapewniania uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu określa statut szkoły w części dotyczącej zakres zadań nauczycieli, w tym zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.

PORADA 2. Czy można zlikwidować oddział przygotowawczy w ciągu roku?

Organ prowadzący szkołę nie może zlikwidować w trakcie roku szkolnego oddziału przygotowawczego z powodu małej liczby dzieci zakwalifikowanych do tego oddziału przez zespół powołany przez dyrektora szkoły. Przepisy nie określają minimalnej liczby uczniów w oddziale, wskazują tylko, że nie może ona przekroczyć 25 uczniów (§ 16 rozporządzenia MEN z 23 sierpnia 2017 r.).

Uczniowie, którzy zostali zakwalifikowani do oddziału przygotowawczego w roku szkolnym 2021/2022 powinni uczyć się w tym oddziale do zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych w tym roku szkolnym. Okres ten w zależności od postępów w nauce ucznia i jego potrzeb edukacyjnych może zostać skrócony albo przedłużony, nie dłużej niż o jeden rok szkolny. Decyzję taką podejmuje rada pedagogiczna na wniosek uczących ucznia nauczycieli, pedagoga lub psychologa. Zatem oddział przygotowawczy może zostać zlikwidowany dopiero z końcem roku szkolnego.

Okres nauki ucznia w oddziale przygotowawczym powinien trwać do zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych w roku szkolnym, w którym uczeń został do niego zakwalifikowany.

2. OCENIANIE UCZNIÓW W ODDZIALE PRZYGOTOWAWCZYM

Nauczanie w oddziale przygotowawczym jest prowadzone w oparciu o realizowane w szkole programy nauczania z zakresu kształcenia ogólnego dostosowane pod względem zakresu treści nauczania (nowa regulacja!) oraz metod i form ich realizacji do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów (art. 55 ust. 5 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy). Możliwość dostosowania zakresu treści nauczania do potrzeb i możliwości uczniów dotyczy tylko oddziałów przygotowawczych zorganizowanych dla uczniów – uchodźców ukraińskich, tj. którzy przybyli do Polski 24 lutego 2022 r. lub później.

UWAGA!

Zakres treści programowych po dostosowaniu może znacząco różnić się od pierwotnej wersji. Jednocześnie realizacja języka polskiego wg programu dla obcokrajowców oznacza, że uczniowie w oddziale przygotowawczym nie realizują podstawy programowej z języka polskiego. Nie można więc mówić o pełnej realizacji podstawy programowej przewidzianej dla szkoły podstawowej oraz przygotowaniu uczniów do egzaminu ósmoklasisty.

Najnowsze przepisy dotyczące oceniania i klasyfikacji uczniów z Ukrainy

Od 12 kwietnia br. (z wyjątkiem **§ 1 pkt 6 w zakresie § 11a, który w**szedł w życie 26 kwietnia) obowiązują nowe przepisy dotyczące organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy. Przepisy, którą weszły w życie 26 kwietnia dotyczą zwiększenia liczby godzin dodatkowych zajęć języka polskiego – z 2 do 6. Zajęcia te będzie można prowadzić:

- indywidualnie,
- w grupach liczących do 15 uczniów.

TABELA. Główne zmiany dotyczące oceniania i klasyfikowania uczniów w oddziale przygotowawczym

Ocenianie i klasyfikacja uczniów z Ukrainy	
Zmiany	**Podstawa prawna**
W roku szkolnym 2021/2022 uczeń będący obywatelem Ukrainy uczęszczający do oddziału przygotowawczego **nie podlega klasyfikacji rocznej**, jeśli rada pedagogiczna uzna, że: ▪ nie zna on języka polskiego lub znajomość języka polskiego jest niewystarczająca do korzystania z nauki, ▪ zakres realizowanych w szkole zajęć edukacyjnych uniemożliwia przeprowadzenie klasyfikacji rocznej tego ucznia. Uczeń z Ukrainy będzie podlegał klasyfikacji jeśli: jest spoza oddziału przygotowawczego, lub rada pedagogiczna uzna inaczej niż wskazano wyżej.	**§ 6b rozporządzenia MEiN z 8 kwietnia 2022 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy
W powyższym przypadku zamiast świadectwa szkolnego uczeń otrzyma **zaświadczenie o uczęszczaniu do oddziału przygotowawczego**. Jakie informacje należy zamieścić w tym zaświadczeniu? ▪ nazwę i adres szkoły, ▪ imię (imiona) i nazwisko ucznia, klasę, do której uczeń uczęszczał, rok szkolny oraz okres uczęszczania ucznia do szkoły, ▪ zrealizowaną liczbę dodatkowych godzin nauki języka polskiego wraz z krótkim opisem osiągniętego poziomu biegłości językowej, ▪ zajęcia edukacyjne, które uczeń zrealizował, wraz ze wskazaniem tygodniowego wymiaru godzin poszczególnych zajęć edukacyjnych, ▪ zwięzłą ocenę opisową dotyczącą zrealizowanych przez ucznia zajęć edukacyjnych zawierającą opis posiadanych przez ucznia wiadomości i umiejętności, ▪ predyspozycje, uzdolnienia i zainteresowania ucznia, ▪ inne informacje o uczniu, które nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne uzna za istotne dla dalszego procesu kształcenia ucznia, ▪ miejscowość i datę wydania zaświadczenia, ▪ pieczęć i podpis dyrektora szkoły.	**§ 6b ust. 2 rozporządzenia**

Ocenianie i klasyfikacja uczniów z Ukrainy	
Zmiany	**Podstawa prawna**
W arkuszu ocen ucznia należy wpisać informację o **uchwale rady pedagogicznej**, na podstawie której uczeń nie podlegał klasyfikacji rocznej. Adnotacja powinna brzmieć: „Na podstawie uchwały rady pedagogicznej z dnia... uczeń nie podlegał klasyfikacji rocznej zgodnie z § 6b ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz.U. poz. 645 i 795)”.	**§ 6b ust. 3 rozporządzenia**

Przykład uchwały rady pedagogicznej dot. braku klasyfikacji w oddziale przygotowawczym

Uchwała nr .....

Rady Pedagogicznej ..... w .....

(nazwa szkoły) *(miejscowość)*

z dnia .....

w sprawie braku klasyfikacji rocznej uczniów oddziału przygotowawczego

Na podstawie 70 ust. 1 pkt 2 ustawy z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz w związku z § 6b ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz.U. z 2022 r. poz. 645 ze zm.) Rada Pedagogiczna w dniu ..... uchwaliła, że z powodu: nieznajomości języka polskiego lub gdy ta znajomość jest niewystarczająca do korzystania z nauki lub/zakresu realizowanych w oddziale przygotowawczym zajęć edukacyjnych *(wybrać właściwe)* nie jest możliwe przeprowadzenie klasyfikacji rocznej następujących uczniów oddziału przygotowawczego:

§ 1.

oddział ..... klasa .....

Lp.	Imię	Nazwisko	Przyczyna nieklasyfikowania
1.			
2.			

Uzasadnienie

Uczniowie będący obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa., uczęszczający do oddziału przygotowawczego ..... , o którym mowa w art. 165 ust. 11 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, nie podlegają klasyfikacji rocznej w przypadku, gdy rada pedagogiczna uzna, że:

1) uczeń nie zna języka polskiego lub znajomość przez ucznia języka polskiego jest niewystarczająca do korzystania z nauki lub
2) zakres realizowanych w oddziale przygotowawczym zajęć edukacyjnych uniemożliwia przeprowadzenie klasyfikacji rocznej ucznia.

§ 2.

Realizację uchwały powierza się Dyrektorowi szkoły.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

.....

(podpis Przewodniczącego RP)

Czy uczniowie klasy VIII oddziału przygotowawczego zdają egzamin ósmoklasisty

Uczniowie oddziałów przygotowawczych nie przystępują do egzaminu ósmoklasisty, bowiem nie ma ku temu podstaw prawnych. W oddziałach tych nie przeprowadza się klasyfikacji rocznej. Zatem nie ma podstaw do przeprowadzenia klasyfikacji końcowej i ukończenia szkoły.

UWAGA!

Nie ma podstaw prawnych do przystąpienia ucznia oddziału przygotowawczego do egzaminu ósmoklasisty. Oddział przygotowawczy ma inny status, inną funkcję. Tak więc nie przygotowuje do egzaminu ósmoklasisty.

Informacja opublikowana na stronie internetowej MEiN: „Zajęcia w oddziałach przygotowawczych mają charakter integracyjny (...); przygotowują uczniów do nauki w polskiej szkole" wydaje się potwierdzać powyższe uzasadnienie.

Dokumentowanie zajęć realizowanych w oddziałach przygotowawczych
Wobec powyższego dokumentowanie zajęć realizowanych w oddziale przygotowawczym nie może być w dzienniku lekcyjnym. Moim zdaniem powinny być dokumentowane w dzienniku innych zajęć, o których mowa w § 11 ust. 1 i 2 rozporządzenia MEN z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji.

UWAGA!
Do dziennika innych zajęć wpisuje się imiona i nazwiska uczniów, daty i tematy przeprowadzonych zajęć, liczbę godzin tych zajęć oraz odnotowuje się obecność uczniów. Przeprowadzenie zajęć nauczyciel potwierdza podpisem.

Problematyczne uzupełnianie różnic programowych
Przepisy rozporządzenia MEN z 23 sierpnia 2017 r. nie określają sposobu uzupełnienia różnic programowych, które mogą mieć istotne znaczenie przy klasyfikacji końcowej ucznia. Ponieważ uczeń przyjęty do polskiej szkoły po okresie pobierania nauki w systemie oświaty innego państwa zostaje tym samym wprowadzony do polskiego systemu oświaty, do uzupełnienia ewentualnych różnic programowych można zastosować przepisy rozporządzenia MEN z 21 sierpnia 2019 r.:

- § 8 ust. 1 zgodnie, z którym różnice programowe z obowiązkowych zajęć edukacyjnych realizowanych w oddziale szkoły, do której uczeń przechodzi, są uzupełniane na warunkach ustalonych przez nauczycieli prowadzących obowiązkowe zajęcia edukacyjne w tym oddziale,
- § 8 ust. 3–5 – jeśli uczeń, który w szkole, z której przechodzi, nie re-

alizował obowiązkowych zajęć edukacyjnych, które zostały zrealizowane w oddziale szkoły, do której przechodzi, dyrektor szkoły zapewnia uczniowi warunki do zrealizowania treści nauczania z tych zajęć, do końca danego etapu edukacyjnego.

ZAPAMIĘTAJ!

W przypadku, gdy z powodu rozkładu zajęć edukacyjnych lub innych ważnych przyczyn nie można zapewnić uczniowi, warunków do zrealizowania treści nauczania z obowiązkowych zajęć edukacyjnych, które zostały zrealizowane w oddziale szkoły, do której uczeń przechodzi, dla ucznia przeprowadza się egzamin klasyfikacyjny z tych zajęć. W ten sposób można więc rozwiązać problem braku ocen z niektórych przedmiotów.

Trzeba bowiem zauważyć, że brak jest podstaw prawnych do „przepisywania ocen" z poszczególnych przedmiotów uzyskanych przez ucznia w szkole zagranicznej. Nie istnieje również w polskim prawie żaden system „ekwiwalentności" obowiązkowych zajęć edukacyjnych pomiędzy systemami oświatowymi różnych krajów.

UWAGA!

Nie ma przy tym znaczenia, jakie przedmioty obowiązkowe realizował uczeń w szkole poza Polską. Do ukończenia szkoły w Polsce wymagane jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w ramowym planie nauczania dla danego typu szkoły. Obowiązkowe zajęcia edukacyjne oraz uzyskane z tych zajęć oceny klasyfikacyjne muszą być wpisane do dokumentacji przebiegu nauczania.

Biorąc jednak pod uwagę, z jakimi problemami przychodzi się borykać uczniom obcokrajowcom przybywającym do Polski po wielu latach nauki w kraju pochodzenia, należy dołożyć starań, by konieczne uzupełnienie róż-

nic programowych odbyło się w sposób możliwie jak najmniej obciążający takiego ucznia. Wybór sposobu udzielania uczniowi pomocy w wyrównaniu różnic programowych należy więc do nauczycieli i dyrektora szkoły. Decyzje powyższe należy podjąć w porozumieniu z rodzicami ucznia.

Porady z praktyki szkolnej

PORADA 1. Czy uczniom w oddziale przygotowawczym zakłada się arkusze ocen?
Tak. Uczniom przybyłym z Ukrainy i przyjętym do szkoły w Polsce zakłada się arkusze ocen (§ 6b ust. 3 rozporządzenia MEiN z 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy). Przepisy nie regulują jednak sposobu wypełniania arkuszy ocen dla tych uczniów. Jeśli uczeń został przyjęty do oddziału przygotowawczego, to wydaje się, że taką właśnie informację należy wprowadzić do arkusza ocen oraz podać, do której klasy. Przepisy nie regulują jednak szczegółowo tej kwestii.

PORADA 2. Jakie dokumenty należy wydać uczniowi, który po miesiącu nauki w oddziale przygotowawczym wraca do szkoły w Ukrainie?

W zaistniałej sytuacji należałoby wydać rodzicom ucznia bądź uczniowi pełnoletniemu zaświadczenie o przebiegu nauczania ucznia (§ 25 ust. 5 rozporządzenia MEN z 27 sierpnia 2019 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków). Zgodnie z przywołanym przepisem w przypadku przejścia ucznia do innej szkoły po okresie nauki krótszym niż rok, przesyła się do tej szkoły lub wydaje pełnoletniemu uczniowi lub rodzicom ucznia zaświadczenie o przebiegu nauczania ucznia.

Wzór zaświadczenia zawarty jest w załączniku nr. 3 do ww. rozporządzenia. Zaświadczenie to wydaje się na podstawie dokumentacji przebiegu nauczania prowadzonej przez szkołę. Od roku szkolnego 2019/2020 zaświadczenie o przebiegu nauczania wydaje się na druku według wzoru nr 77 określonego w załączniku nr 3 do rozporządzenia (symbol MEN-I/77).

3. KLASYFIKACJA, OCENIANIE I PROMOWANIE UCZNIÓW Z UKRAINY W „ZWYKŁYM" ODDZIALE

Uczniowie z Ukrainy dołączeni do „normalnych klas" są oceniani, klasyfikowani, promowani jak każdy obcokrajowiec niebędący uchodźcą z Ukrainy, na zasadach dotyczących polskich uczniów. Zgodnie z art. 165 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe osoby niebędące obywatelami polskimi, podlegające obowiązkowi nauki, korzystają z nauki i opieki w publicznych szkołach na warunkach dotyczących obywateli polskich do ukończenia 18 lat lub ukończenia szkoły ponadpodstawowej.

UWAGA!

Oznacza to, że uczniowie m.in. realizują polską podstawę programową oraz podlegają obowiązującym przepisom w zakresie oceniania, klasyfikowania i promowania, w tym zasadom oceniania określonym w statucie szkoły.

Na które przepisy należy zwrócić uwagę przy ocenianiu

Szczególne przepisy dotyczące kształcenia uczniów z Ukrainy wprowadzone ustawą z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz rozporządzeniem MEiN z 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy wprowadzają odmienne zasady klasyfikowania uczniów kształcących się w oddziałach przygotowawczych, natomiast nie wprowadzają zmian w zakresie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów z Ukrainy, którzy kształcą się w „normalnych klasach".

Tych uczniów obowiązują zasady określone w rozdziale 3a ustawy o systemie oświaty, w szczególności:

1) art. 44e ust. 1 (ocenianie),
2) art. 44f ust. 1 (rodzaje klasyfikacji),
3) art. 44k (uczeń nieklasyfikowany),
4) art. 44g (informowanie o przewidywanych rocznych ocenach klasyfikacyjnych),

5) art. 44l (egzamin klasyfikacyjny),
6) art. 44m (egzamin poprawkowy; powtarzanie klasy,
7) art. 44n (zastrzeżenia do rocznej oceny klasyfikacyjnej),
8) art. 44o (promocja do klasy wyższej),
9) art. 44q (ukończenie szkoły),
10) przydatny może być art. 44m ust. 6, zgodnie z którym rada pedagogiczna, uwzględniając możliwości edukacyjne ucznia, może jeden raz w ciągu danego etapu edukacyjnego promować do klasy programowo wyższej ucznia, który nie zdał egzaminu poprawkowego z jednych obowiązkowych zajęć edukacyjnych pod warunkiem, że te zajęcia są realizowane w klasie programowo wyższej,

oraz rozporządzeniu MEN z 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 373).

Porady z praktyki szkolnej

PORADA 1. Zmiana szkoły przez ucznia z Ukrainy – jakie dokumenty przekazać nowej szkole?

Uczeń opuszczający szkołę otrzymuje kopię arkusza ocen lub zaświadczenie o przebiegu nauczania z zależności od tego, jak długo był uczniem danej

szkoły. W sytuacji, gdy uczeń zmienia szkołę należy postępować zgodnie z § 25 ust. 4 lub ust. 5 rozporządzenia MEN z 27 sierpnia 2019 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków, tj.:

- **ust. 4**. W przypadku przejścia ucznia do innej szkoły po co najmniej jednym roku nauki, a w przypadku branżowej szkoły II stopnia, szkoły policealnej i szkoły dla dorosłych, po co najmniej jednym semestrze nauki, przesyła się do tej szkoły lub wydaje pełnoletniemu uczniowi lub rodzicom ucznia kopię arkusza ocen ucznia poświadczoną za zgodność z oryginałem przez dyrektora szkoły. Pełnoletni uczeń lub rodzice ucznia potwierdzają podpisem otrzymanie kopii arkusza ocen. Na każdej stronie kopii należy umieścić adnotację „Stwierdzam zgodność z oryginałem", datę, odcisk pieczęci urzędowej szkoły oraz podpis i odcisk pieczęci dyrektora szkoły lub upoważnionej przez niego osoby.
- **ust. 5**. W przypadku przejścia ucznia do innej szkoły po okresie krótszym niż jeden rok szkolny, przesyła się do tej szkoły lub wydaje pełnoletniemu uczniowi lub rodzicom ucznia zaświadczenie o przebiegu nauczania tego ucznia. Pełnoletni uczeń lub rodzice ucznia potwierdzają podpisem otrzymanie zaświadczenia.

PORADA 2. Czy uczniów obywateli ukraińskich można nie klasyfikować tak jak w oddziałach przygotowawczych?

Zgodnie z art. 165 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe osoby niebędące obywatelami polskimi, podlegające obowiązkowi nauki, korzystają z nauki i opieki w publicznych szkołach na warunkach dotyczących obywateli polskich do ukończenia 18 lat lub ukończenia szkoły ponadpodstawowej. Oznacza to, że uczniowie m.in. realizują polską podstawę programową oraz podlegają obowiązującym przepisom w zakresie oceniania, klasyfikowania i promowania, w tym zasadom oceniania określonym w statucie szkoły.

Szczególne przepisy dotyczące kształcenia uczniów z Ukrainy wprowadzone ustawą z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz rozporządzeniem MEiN z 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy wprowadzają odmienne

zasady klasyfikowania uczniów kształcących się w oddziałach przygotowawczych, natomiast nie wprowadzają zmian w zakresie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów z Ukrainy, którzy kształcą się w „normalnych klasach". Zatem tych uczniów obowiązują zasady określone w:

- rozdziale 3a ustawy o systemie oświaty,
- rozporządzeniu MEN z 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

PORADA 3. Czy nauczyciele mogą ocenić ucznia i wystawić mu pozytywną ocenę roczną mimo braku ocen za I semestr? Czy wskazane jest, aby uczniowie z Ukrainy powtarzali klasę?

Nie ma istotnych różnic w ocenianiu i klasyfikacji uczniów niebędących obywatelami polskimi, w tym również uczniów obywateli Ukrainy. Klasyfikacja śródroczna polega na okresowym podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z zajęć edukacyjnych i zachowania ucznia oraz ustaleniu śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z tych zajęć i śródrocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania. Klasyfikację śródroczną przeprowadza się co najmniej raz w ciągu roku szkolnego, w terminie określonym w statucie szkoły. Przepisy nie nakładają na ucznia „zaliczania I półrocza". Nie nakazują również w tej sytuacji przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych, chyba że sam uczeń lub jego rodzice o to wnioskują. Szkoła powinna umożliwić takim uczniom uzupełnienie różnic programowych.

Brak klasyfikacji śródrocznej z poszczególnych zajęć edukacyjnych nie rodzi żadnych skutków prawnych i uczeń może bez przeszkód kontynuować naukę w II półroczu. Decydująca jest dopiero klasyfikacja roczna, która przesądza o promowaniu lub niepromowaniu do klasy programowo wyższej. Nauczyciele mogą i mają wręcz obowiązek dokonywania oceny tych uczniów z uwzględnieniem ich wyjątkowej sytuacji szkolnej i osobistej. Przepisy nie zawierają żadnych wskazań dotyczących tego, aby uczniowie z Ukrainy powtarzali jakiekolwiek klasy w szkole podstawowej.

PORADA 4. Jak klasyfikować uczniów, którzy w trakcie nauki w polskiej szkole, przeszli na tryb nauki zdalnej w ukraińskim systemie oświaty?

Dzieci i uczniowie będący obywatelami Ukrainy, którzy pobierają naukę w przedszkolu lub szkole funkcjonujących w ukraińskim systemie oświaty z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nie podlegają obowiązkowemu rocznemu przygotowaniu przedszkolnemu, obowiązkowi szkolnemu albo obowiązkowi nauki, o których mowa w ustawie Prawo oświatowe. Rodzic lub osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem lub uczniem składa do gminy właściwej ze względu na miejsce pobytu dziecka lub ucznia oświadczenie o kontynuacji przez dziecko lub ucznia kształcenia w ukraińskim systemie oświaty. Jasno z tego wynika, że nie ma możliwości, by uczeń pobierał naukę jednocześnie w dwóch szkołach. Rodzice muszą więc podjąć decyzję co do sposobu realizacji obowiązku szkolnego swojego dziecka. W myśl art. 68 ust. 4 PO dyrektor szkoły lub placówki skreśla ucznia z listy uczniów na pisemny wniosek rodziców lub pełnoletniego ucznia.

PORADA 5. Jaką informację umieścić na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej ucznia z Ukrainy z takich przedmiotów jak: muzyka, plastyka, technika, przyroda?

Uczeń powinien uzyskać roczne oceny klasyfikacyjne z tych zajęć edukacyjnych. W tym przypadku należy, w mojej opinii, stosować się do przepisów dotyczących przechodzenia uczniów ze szkoły do szkoły. W sytuacji ucznia przechodzącego ze szkoły jednego typu do szkoły innego typu, który w szkole, z której przechodzi, nie realizował obowiązkowych zajęć edukacyjnych, które zostały zrealizowane w oddziale szkoły, do której przechodzi, dyrektor szkoły zapewnia uczniowi warunki do zrealizowania treści nauczania z tych zajęć, do końca danego etapu edukacyjnego. Są to zajęcia obowiązkowe dla ucznia i podlegające wpisowi do arkusza ocen (§ 8 ust. 3 rozporządzenia MEN z 21 sierpnia 2019 r.).

Wybór sposobu udzielania uczniowi pomocy w wyrównaniu różnic programowych należy, więc do nauczycieli i dyrektora szkoły. Decyzje powyższe należy podjąć w porozumieniu z rodzicami ucznia. Nie ma przy tym znaczenia, jakie przedmioty obowiązkowe realizował uczeń w szkole poza Polską. Do ukończenia szkoły w Polsce wymagane jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w ramowym planie nauczania dla danego typu szkoły. Obowiązkowe zajęcia edukacyjne przewidziane w ra-

mowym planie nauczania dla danego typu szkoły oraz uzyskane z tych zajęć oceny klasyfikacyjne muszą być wpisane do dokumentacji przebiegu nauczania.

PORADA 6. Dzieci z Ukrainy otrzymały 2 godziny dodatkowych zajęć języka polskiego. Następnie wprowadzono 6 godzin tych zajęć. Czy należy zwiększyć liczbę godzin? Jak długo uczeń ma prawo do dodatkowych zajęć?

Korzystanie przez cudzoziemców z dodatkowych zajęć z języka polskiego nie jest ograniczone czasowo. Uczeń przybyły z Ukrainy do Polski nie wcześniej niż 24 lutego 2022 r. naukę języka polskiego w podwyższonym wymiarze godzin (6 godz./tyg.) może mieć do końca roku szk. 2021/2022, a potem o wymiarze dotychczasowym (2 godz./tyg.) do czasu, aż nauczy się języka polskiego. Nie można wykluczyć, że po raz kolejny zmienią się przepisy i wymiar 6 godz./tyg. może być przedłużony.
Rozporządzenie MEiN z 8 kwietnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy, podobnie jak rozporządzenie „bazowe" w tej sprawie, tj. rozporządzenie MEiN z 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy, dotyczy wyłącznie uczniów przybywających z Ukrainy od 24 lutego 2022 r. Nowelizacja w § 11a podwyższa tygodniowy wymiar godzin dodatkowych zajęć języka polskiego z co najmniej 2 godzin tygodniowo do co najmniej 6 godzin lekcyjnych tygodniowo, ale tylko w roku szkolnym 2021/2022. Rozporządzenie z 8 kwietnia 2022 r. nie zmienia zasady, iż dodatkowa nauka języka polskiego jest nieograniczona w czasie.

Na stronie MEiN jest następujące wyjaśnienie:

- Cudzoziemcy podlegający obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, mają prawo do dodatkowej, bezpłatnej nauki języka polskiego w formie dodatkowych zajęć lekcyjnych z języka polskiego. Dodatkową naukę języka polskiego organizuje gmina lub powiat właściwe ze względu na miejsce zamieszkania cudzoziemca. Korzystanie przez cudzoziemców z dodatkowych zajęć z języka polskiego nie jest ograniczone czasowo.

4. PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.) – art. 4 pkt 13, art. 98. art. 165.
- Ustawa z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2022 r. poz. 583) – art. 55.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z 8 kwietnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz.U. z 2022 r. poz. 795).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz.U. z 2020 r. poz. 1283 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1646 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 21 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków przechodzenia ucznia ze szkoły publicznej, publicznej szkoły artystycznej, szkoły niepublicznej lub niepublicznej szkoły artystycznej o uprawnieniach publicznej szkoły artystycznej, do szkoły publicznej innego typu albo szkoły publicznej tego samego typu (Dz.U. z 2019 r. poz. 1641).

Opracowanie:
Monika Fidler
Autorzy porad:
Jacek Miklasiński, Wanda Pakulniewicz, Joanna Swadźba

PortalOświatowy.pl

Największy Portal Oświatowy możesz mieć bezpłatnie!

PRZETESTUJ PORTAL OŚWIATOWY PRZEZ 3 DNI ZA DARMO!

Wybieram 3-dniowy test

www.portaloswiatowy.pl/dostep-testowy/test

Ruszamy z nowym produktem!

Szkoła otwartości. Obywatele Ukrainy w polskiej oświacie

W każdym numerze znajdziesz:

Temat tygodnia - aktualne informacje o zmianach w przepisach prawa

Porady ekspertów - konkretne, praktyczne rozwiązania problemów

Narzędzia do pobrania - gotowe dokumenty i karty pracy w języku polskim i ukraińskim

Telepogotowie oświatowe - indywidualna porada telefoniczna z ekspertem

Czat z ekspertem - internetowy czat z możliwością zadawania pytań

Webinaria i szkolenia online - materiały do podnoszenia kwalifikacji

DOŁĄCZ DO NAS

2BA71
ISBN: 978-83-8276-452-9

PortalOswiatowy.pl